

Dragica Haramija

DESA MUCK

Sažetak: Desa Muck je već nekoliko godina najčitanija slovenska autorica, a njezina popularnost među mladim čitateljima pokazala se i kroz akciju *Moja najomiljenija knjiga*.¹ Naime, autorica je pet puta zaredom primila tu nagradu za seriju knjiga o *Anici*. Autorica je dosad napisala već 23 teksta za djecu i mladež, a najvidljiviji uspjeh postigla je knjigom *Lažljiva Suzi* za koju je godine 1997. primila najistaknutiju nagradu na području književnosti za mlade u Sloveniji, nagradu *Večernica*. Njezina djela za mladež na početku njezinog stvaranja bila su namijenjena tinejdžerima, dok je kasnije, serijom knjiga o Anici Pivnik, doprla i do generacije čitatelja početnika. Popularnost književne serije ponovo se rasplamsala u jesen 2008. kad je Televizija Slovenije počela emitirati seriju, snimljenu prema književnoj seriji *Anica*. Objavila je također dva zapažena romana za odrasle, *Panika* i *Pješčanik boga djeteta*. Desa Muck ima mnoštvo prijevoda, također i na hrvatski, pa se može reći da je u posljednjih nekoliko godina gotovo jedina autorica koja je na polju književnosti za mladež prevedena na hrvatski. Neke knjige iz serije *Anica* uvrštene su u lektiru. U članku nije predstavljena cjelokupna autoričina književna produkcija, već samo njezina realistična proza, budući da je u većoj mjeri već prevedena na hrvatski i s tog stajališta za ovu obradu također relevantnija.

Ključne riječi: slovenska književnost, Desa Muck.

1. O autorici

Desa Muck rođena je 29. 8. 1955. godine u Ljubljani. Nakon nedovršene srednje škole zaposlila se kao dadilja za predškolsku djecu s poteškoćama u razvoju. Nakon godine 1982. počela je nastupati u reklamama i filmovima, napisala je oko sto ljubavnih priča za novine *Antena*, surađivala je s listom *Pisani list*, bila je urednica tinejdžerske revije *Firbec*, nastupala je u emisiji *Zoom*. Ima status slobodne umjetnice. Godine 1988. primila je literarnu nagradu za radijsku igru za mlade *Tko je ubio zmaja*, a godine 1992. za radijsku igru za mlade *Radijski patuljak Lojze*. Godine 1998. za knjigu *Lažljiva Suzi* primila je nagradu *Večernica* za najbolje slovensko literarno djelo za mladež u 1997., a godine 2002. Levstikovu nagradu za zbirku *Anica* za koju je primila i časno priznanje IBBY. Piše također prozu² i dramatiku³ za odrasle,

¹ U akciji *Moja najomiljenija knjiga* djeca glasuju za najomiljeniju knjigu sezone. Proglašenje rezultata odvija se svake godine 2. travnja u knjižnici Otona Župančiča koja vodi glasovanje.

² Do sada je autorica objavila dva romana za odrasle: *Panika*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003. (Zbirka *Kapučino*). Ponovljena izdanja 2004., 2005., 2006. (Zbirka *Žepnice*). *Pješčanik boga djeteta* (*Peskovnik boga otroka*.) Ljubljana: Sanje, 2006. (i džepno izdanje 2007.). U izdanju Mohorjeve iz Klagenfurta objavljene su također dvije zbirke autoričinih kolumni naslovljenih *Zamke života* (*Pasti življenja*) (2005., ponovljeno izdanje 2006.) i *Zamke života II* (*Pasti življenja II*) (2007.).

dramatiku za tinejdžere i filmske scenarije⁴ za djecu i odrasle. Udžbenik *Prvi koraci u ekologiju*, kojeg je Desa Muck napisala kao suautorica s Mojcom Furlan, nekoliko je puta objavljen kao ponovljeno izdanje. Djela za mladež autorice Dese Muck prevedena su na hrvatski i njemački⁵ jezik, a odlomak iz djela *Najozbiljnije udareni (Blazno resno zadeti)*, uvršten je u englesku antologiju godine 2004. (ponovljeno izdanje 2007.) naslovljenim *Tales Growing Up into Secrets (Seriously Stoned)*, dok je odlomak iz djela *Lažljiva Suzi* uvršten u hrvatsku antologiju suvremene slovenske književnosti za mlade naslovljenim *Priče izrasle u tajne* (2006). 2007. godine objavljena je dvojezična knjiga (tekst na slovenskom i engleskom), *Divovska kokoš*. Bibliografija djela za mladež sadrži 23 književna naslova i ponovljena izdanja: **1993.: Pod vedrim nebom (Pod milim nebom)**. Klagenfurt: Mohorjeva založba (Zbirka Pingvin; 1). Ponovljena izdanja: Klagenfurt: Mohorjeva založba, 1996.; Ljubljana: Intelego, 2005. **Najozbiljnije o seksu: knjiga natuknica za tinejdžere** (Blazno resno o seksu: knjiga namigov za najstnike.) Ponovljena izdanja: Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994., 1998. **1995.: Najozbiljnije savršeni: knjiga natuknica o bontonu u tinejdžera, upotrebljiva također diljem našeg sunčanog sustava** (Blazno resno popolni: knjiga namigov za najstniški bonton, uporabna također u našem osončju.) Ljubljana: Mladinska knjiga. **Mjesečeva kći (Hči Lune)**. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer). Ponovljena izdanja: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001., 2005. **1996.: Najozbiljnije udareni** (Blazno resno zadeti.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Autor dopunskog teksta: Borut Kožuh. Ponovljena izdanja: Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. **Kremplin**. Klagenfurt, Ljubljana, Beč: Mohorjeva založba. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: DZS, 2005. **1997.: Lažljiva Suzi**. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer). Ponovljena izdanja: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001., 2006. **1998.: Fonton: priručnik za telefoniranje za klince** (Fonton: priručnik telefoniranja za mularijo.) Ljubljana: Telekom. **Najozbiljnije slavni** (Blazno resno slavni.) Ljubljana: Mladinska knjiga. **2000.: Najozbiljnije o školi** (Blazno resno o šoli.) Ljubljana: Mladinska knjiga. **2001.: Anica i majčin dan** (Anica in materinski dan.) Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. **Anica i strašni čovjek** (Anica in grozovitež.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. **Anica i zečić** (Anica in zajček.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Godine 2005. u

³ **Radijske igre: Tko je ubio zmaja (Kdo je ubil zmaja)**. Ljubljana: RTV, 1989. **Radijski patuljak Lojze (Radijski škrat Lojze)**, Ljubljana: RTV, Uredništvo dramskog programa, 1996. **Komedija: Beskrajno voljeni muškarac (Neskončno ljubljani moški)**, Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko, 2005., 2006.

⁴ *Desovila*: sinopsis scenarija za dječji cjelovečernji igrani film, 1984. *Ljubitelji*: sinopsis za cjelovečernji igrani film, 1987.

⁵ U izdanju Mohorjeve iz Klagenfurta na njemačkom su izašle knjige: *Welche Farbe hat die Welt?* (2002.), *Auf und davon* (2004.), *Wahrsinnig ernst über Sex* (1999.) i *Kremplin, der unsterbliche Magien* (2005.).

izdanju je Mladinske knjige objavljen istoimeni audio CD, pripovijeda Desa Muck. **Čudo u operi** (Čudež u operi.) Ljubljana: Rokus. Ilustracije: Rajko Blaško. **Sama kod kuće** (Sama doma.) Ljubljana: Mladinska knjiga (Knjižnica Sinjega galeba; 307). **2002.: Anica i Jakov.** (Anica in Jakob) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Godine 2006. snimljen je istoimeni CD, pripovijeda Desa Muck. **Anica i sportski dan** (Anica in športni dan.) Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. **Kakve boje je svijet** (Kakšne barve je svet). Klagenfurt: Mohorjeva založba. Ilustrirala Branka Schwarz. **2003.: Anica i velike brige.** (Anica in velike skrbi.) Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. **2004.: Anica na ljetovanju.** (Anica in počitnice.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Godine 2006. snimljen je istoimeni CD, pripovijeda Desa Muck. **Anica i velika tajna** (Anica in velika skrivnost.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Godine 2005. snimljen je istoimeni CD, pripovijeda Desa Muck. **2005.: Anica i prva ljubav** (Anica in prva ljubezen.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. **2007.: Anica i tajna maska.** (Anica in skrivnostna maska.) Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponovljeno izdanje: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008. **Divovska kokoš** (Kokoš velikanka/The giant hen.) Ljubljana: Sodobnost International (Zbirka Spominčice/Forget-me-nots).

Na hrvatskom jeziku do sada su objavljena sljedeća djela Dese Muck: **Lažljiva Suzi.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2001., prijevod Jagna Pogačnik. **Mjesečeva kći** (2002.), Zagreb: Mozaik knjiga, 2001., prijevod Jagna Pogačnik. **Ku farbu ima svit?** Klagenfurt: Mohorjeva, 2002., prijevod Branka Schwarz. **Anica i sportski dan.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2002., ponovljeno izdanje 2006., prijevod Jagna Pogačnik. **Anica i Jakov.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2002., prijevod Jagna Pogačnik. **Anica i velike brige.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2003., prijevod Jagna Pogačnik. **Anica i velika tajna.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2004., prijevod Gordana Bolf. **Sama kod kuće** (2004.), **Anica na ljetovanju.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2005., prijevod, Jagna Pogačnik. **Anica i tajna maska.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2006., prijevod Željko Medić. **Anica i zečić.** Zagreb: Mozaik knjiga, 2009., prijevod Jagna Pogačnik.

3. Djela za mlade

3.1 Realističke priče

U kraće realističke pripovijestii Dese Muck ubraja se cjelokupna serija tekstova poznata pod naslovom *Anica*. Radi se o vrsti ilustriranih knjiga koje su odabirom velikog, prepoznatljivog pisma i ilustracija u boji gdje na pojedinoj stranici ima najviše sedamnaest redaka teksta, oblikovno prilagođene čitateljima u početnom čitalačkom razdoblju (prve tri godine osnovne škole). Autorica ilustracija za cjelokupnu seriju je Ana Košir koja je za likovni dio serije stvorila prepoznatljiv lik Anice i drugih književnih osoba. Serija je počela izlaziti godine 2001., a do sada je objavljenih deset knjiga: *Anica i majčin dan (Anica in materinski dan)*, *Anica i strašni čovjek (Anica in grozovitež)*, *Anica i zečić (Anica in zajček)*, *Anica i sportski dan (Anica in športni dan)*, *Anica i Jakov (Anica in Jakob)*, *Anica i velike brige (Anica in velike skrbi)*, *Anica i velika tajna (Anica in velika skrivnost)*, *Anica na ljetovanju (Anica in počitnice)*, *Anica i prva ljubav (Anica in prva ljubezen)*, *Anica i tajna maska (Anica in skrivnostna maska)*. Serija *Anica* je tijekom akcije *Moja najomiljenija knjiga* odbrana kao zbirka knjiga koja je u redovima mladih čitatelja najpopularnija. Anica stječe različita – pozitivna i negativna – iskustva zbog ljudi i događaja u svojoj okolini: kako pobijediti strah, kako se oduprijeti nasilniku, kako nadići tugu ... a ono najvažnije, Anica jest dobra djevojčica koja svoje prijatelje nikada ne ostavlja na cjedilu.

Anica i majčin dan (2001.), prvo djelo iz serije o Anici detaljnije predstavi književne likove koji se pojavljuju u svim djelima: Anica Pivnik, njezina obitelj (otac, mama, starija sestra Mojca), prijatelj Jakov i njegova obitelj (odnosno otac i baka, mama mu je već umrla). Zatim se razvije naslovna tema kad Anica od oca i bake zatraži novac za majčin poklon. Zajedno s Jakovom ide kupiti čokoladu, parfem i kristalnu čašu, nakon čega sve krene naopako: čokolada se otopi, parfem se slučajno prolije, Jakov nehotice razbije još i čašu. Anica zamalo ostane bez darova za mamu (u školi su izradili broševe od gipsa, ali broševi se Anici isprva ne čine dovoljno bogatim darom). Jakov joj pomaže skuhati ručak te pospremiti stan i mama se jako obraduje, iako ručak nije baš najukusniji. Usprkos svemu, dan završi ugodno i Anica shvati da mame vole darove koje djeca izrade za njih.

Anica i strašni čovjek (2001.) sadrži temeljnu temu o strahu u slučaju kad dijete prvi put ostane samo kod kuće, premda motiv sestrinske ljubavi, odnosno izražavanje te ljubavi, nije ništa manje važan: Anica promatra Katjinu ljubav prema mlađoj sestri Maši, kad Katja zagrlj i poljubi Mašu. Aničina starija sestra nikada nije toliko ljubazna prema Anici; Anica je prilično tužna

zbog toga, pretpostavlja čak da je Mojca ne voli.⁶ U Mojci je najvjerojatnije zauvijek ostalo nešto ljubomore na mlađu sestru. Potom svane veliki dan kad Mojca i Anica prvi put ostanu navečer same kod kuće jer roditelji idu na koncert. Anica se osjeća tjeskobno i usamljeno, premda u prvim trenucima, nakon što ostane sama sa sestrom, kroz nju prolazi neopisivo lijep osjećaj (Muck, 2001.a: 21.): *"Bila je svjesna da može raditi što god joj se prohtije a da ne mora pitati smije li to!"* Zatim si Anica i Mojca priušte stvari koje im roditelji inače ne bi dozvolili: sladoled, čips, film strave i užasa. Međutim, nakon filma stvari krenu naopako jer se u njih ubrzo uvuče strah. Zatim još netko – strašni čovjek – hoda kroz vrt, a nestane i struje zbog čega se sestre još više prestraše ... zato zovu policiju. Ispostavi se da je strašni čovjek zapravo baka koja je djevojke nehotice prestrašila time što ih je u brizi za njih došla obići.

U djelu **Anica i zečić** (2001.) Desa Muck dotiče osjetljivu temu smrti. Naime, smrt je nešto što djeca teško shvaćaju, pogotovo reverzibilnost, zato autorica prikaže smrt kućnog ljubimca, a to Anici pomaže shvatiti ljudsku smrt. Anica dobiva zečića za kućnog ljubimca i za njega se snažno veže već prilikom prvog kontakta jer joj se čini beskrajno lijepim (Muck 2001.: 14.) *"sivo-smeđ, paperjast, sa ovješanim ušima i najmilijim crnim očima"*. Puhi se brzo razboli i ne može mu pomoći ni veterinar. Zatim umire (Muck, 2001.: 38.): *"Bio je takav kao i prije dok je još bio živ, samo mu oči više nisu sjale."* Tijekom prebolijevanja Puhijeve smrti Anica počne shvaćati kako teško mora biti tek prijatelju Jakovu kojemu je mama umrla kad mu je bilo pet godina. Tada s njim po prvi put zaista razgovara o maminoj smrti, jer prije nije ni znala što mu reći. Usprkos svojoj velikoj boli, ili pak upravo zbog nje, Jakov tješi Anicu jer (Muck, 2001.: 54.) *"oni koje volimo nikada zaista ne umru. Uvijek možemo razgovarati s njima u mislima i zamišljati ih."* Potom je Anica napisala pismo za Puhiju u kojem mu povjeri svoju tugu, a ispovijest joj pomaže u prebolijevanju tuge.

Anica i sportski dan (2002.) jest priča koja prikazuje dvije vrste djece: onu koja neopisivo uživa u sportskim danima, i onu drugu kojoj je sportski dan najveća školska mora. Anica se ubraja u prvu, a Jakov u drugu grupu djece. Dan prije sportskog dana priznaje joj da ne zna trčati, što se Anici isprva čini nevjerojatnim, a zatim se prisjeti da Jakov, dok trči, podsjeća (Muck, 2002.b: 11.) *"na bubamaru koja u nezgrapnim gojzericama trči kroz gusto blato"*. Budući da tijekom dana nigdje ne mogu na miru trenirati, dogovore se da će vježbati tijekom noći. Svjesni da krše pravila i da ne bi smjeli biti vani, vrlo su

⁶ Mama pokušava Anici pojasniti da je Mojca, kad su Anicu donijeli iz rodilišta, također bila oduševljena. (Muck 2001.: 16.): *"Nekoliko dana si joj bila zanimljiva. Sve vrijeme je htjela biti uz tebe. A zatim joj je dosadilo i rekla je: 'Sada je već jedan cijeli tjedan kod nas. Bit će dosta! Nosi je natrag u rodilište.' Bila je još premalena da bi shvatila."*

preplašeni: najprije ih prestraši pas, zatim usamljeni prolaznik, koji ih natjera u bijeg, i Jakov trči tako dobro kao još nikada do sada. Idućeg dana spreman je za školsku utrku, dobro mu ide, samo što mu pukne guma u hlačama i zamalo mu skliznu. Svi mu se učenici i učitelji smiju, no ovaj put ne zbog trčanja, već zbog nezgode. Anica se povjeri svojoj mami ispričavši joj sve o noćnom treningu i psu koji ih je pratio te o Jakovljevoj nezgodi, a mama je utješi da će sve biti u redu.

Anica i Jakov (2002.) otkriva prijateljski odnos među vršnjacima, prijateljstvo između naslovnih likova. Naime, Anica i Jakov najbolji su prijatelji, no jednog im dana krene naopako: najprije Jakov, igrajući računalnu igru, ne mari za Anicu kad ga ona dođe posjetiti, a kasnije se situacija okrene i Anica, gledajući svoju najomiljeniju emisiju, ignorira Jakova kad joj dolazi u posjet. Posvađaju se i Anica kaže mami (Muck, 2002.a: 26.): "*Zauvijek ćemo ostati posvađani! Do smrti!*" Jedan drugome upute riječi koje bole, jedan drugoga izbjegavaju, a u sebi oboje pate. Odrasli, koji im nastoje pomoći u premošćivanju prepirke, u tome nisu baš najviše uspješni. Anica je čak toliko ljuta na Jakova da uništi njegovu sliku koja je izložena na školskoj izložbi. Istoga dana opet se počne družiti s Jakovom, zato je njezina grižnja savjesti zbog uništene slike utoliko još veća, ne može mu reći ni riječi o tome što je učinila. Sutradan svi primijete uništenu sliku, a Anica priznaje svoju krivnju. Unatoč boli, zbog toga osjeti olakšanje te ona i Jakov ponovo postanu najbolji prijatelji.

Anica i velike brige (2003.) pripovijeda o važnoj temi nasilja među vršnjacima. Desa Muck kroz to djelo pokušava djeci uputiti poruku da o nasilju i nasilnicima odmah treba obavijestiti odrasle. Naime, Brenclj ne bi mogao tako dugo prijetiti Anici i njezinim prijateljima Jakovu, Metki, Helenci i drugoj djeci i uzimati im novac da su o njegovom ucjenjivanju obavijestili roditelje i učitelje. Premda ju druga djeca upozoravaju da je Brenclj zaista opasan, Anica mu se najprije suprotstavi. Naposljetku i nju obuzme strah i ona postane žrtva ucjenjivača. Kad jednoga dana baka ne može pronaći Jakova, Anica je uvjerena da mu je naudilo Brenclj. Tada ispriča roditeljima što se događa. Za Anicu i njezine prijatelje priča ipak završava sretno: ovlaštene osobe pokušavaju pomoći Brenclju, u školi ga učitelji cijelo vrijeme drže na oku i paze na druge učenike, roditelji obrate pažnju na nasilje. Pokaže se da mala djeca zaista ne mogu sama rješavati sve svoje nevolje, a odrasli moraju obratiti više pažnje kako im ne bi promaklo nasilje nad njihovom djecom.

U djelu **Anica na ljetovanju** (2004.) Anica Pivnik ima osam godina i sa svojom obitelji: ocem, majkom i starijom sestrom Mojcom te prijateljem Jakovom kreće na more. Kao što to inače bude, ona spremi na hrpe stvari za koje misli da ih je nužno ponijeti sa sobom jer (Muck, 2004.a: 7.) "*nikada ne*

znaš kad će ti nešto zatrebati". Kad ugleda more, na nužne stvari koje, naravno, nije ponijela ionako zaboravlja jer su joj voda i sunce dovoljni za pravo ljetovanje. No, ne ide baš sve tako glatko: Jakov se odbija svući jer uvijek izgori zbog sunca. Kad ga Anica i njezini ukućani napokon uvjere da ode u vodu, onda ih nema iz mora cijelo popodne. Jakov je sav izgorio i još dobije upalu uha. Na sreću, bolest brzo prođe i Jakov opet smije na plažu, zatim idu još u lunapark i jedu šećernu pjenu, i na kraju se Jakov i Anica izgube. Mlada ih djevojka odvede u policijsku stanicu, gdje ih već čekaju Aničini roditelji i sve se sredi. Još jedan dan kupanja i sretan povratak kući gdje Anica sigurno ušuškana u svom krevetu komentira (Muck, 2004.a: 61.): "Toliko se toga dogodilo na tom ljetovanju... Čini mi se kao da je trajalo sto godina!"

Anica i velika tajna (2004.) je djelo u kojem autorica vrlo osjećajno opisuje tajnu Djeda Božićnjaka. Anica je prilično ljuta kad god bi ju stariji otpremili sa odgovorom (Muck, 2004.b: 32.–33.): "*Znaš Anica, ionako ne možeš sve znati. Na svijetu postoje stvari koje jednostavno nisu za malu djecu. Kad odrasteš, shvatit ćeš.*" Špela iz trećeg razreda je u školi rekla da Djed Božićnjak ne postoji, no Jakov i Anica drže da on postoji. Nisu shvaćali jedino zašto je Djed Božićnjak toliko nepravedan da siromašnoj djeci donosi manje darova ili pak jednostavno ne donese ništa, premda su djeca dobra i također nešto žele. Jedna siromašna djevojčica koju Anica poznaje je njezina školska prijateljica Marica. Anica i Jakov odluče joj kupiti dar kojeg ostave ispred njezinih vrata. Marica koja je inače uvijek primala darove jedino od maskiranog Božićnjaka na proslavi, sutradan ozarenog lica pripovijeda da je vidjela Božićnjaka kako joj donosi dar. Anica i Jakov su znali da se ne smiju odati jer bi time sve upropastili, no istovremeno odgonetnuli su veliku tajnu. Anica je djevojčica s dubokim osjećajem za socijalnu pravdu, stoga dolazi do zaključka (Muck, 2004.b: 60.–61.): "*I znaš, mama, sada znam zašto djed Božićnjak ne dariva svu djecu jednako. /.../ To čini zbog nas ostalih koji imamo svega dovoljno. Da bismo to primijetili.*"

Djelo **Anica i prva ljubav** (2005.) smješteno je u ruralnu okolinu: tijekom ljetnog odmora Anica posjeti rodbinu na selu što joj isprva nije po volji jer zna da se neće moći igrati s prijateljem Jakovom. Mrgodi se i prilikom posjete stricu Marijanu i teti Mici, još pogotovo kad ju teta naziva imenom Ančka, a stric joj objavi da će morati pomoći u poslu. (Muck, 2005.: 14.): "*Anica je donijela konačnu odluku da strica Marijana neće voljeti. E, neće više raditi! Pa ljetni je odmor, zar ne?*" No, ljetni odmor ubrzo krene zabavnijim pravcem: Anica sklopi prijateljstvo sa sestričnima te sa susjedovim Blažem i ostalom seoskom djecom. Tjedan odmora zamalo prođe prebrzo i na putu kući Anica pripovijeda o dogodovštinama na selu i novim prijateljima; razmišlja o svemu što joj se dogodilo, a zatim objavi mami da će se udati za Blaža jer kad

razmišlja o njemu, istovremeno osjeća i sreću i tugu. Mama joj odvrati (Muck, 2005.: 63.): "*Oh, Anica. Znaš li ti da si prvi put u životu zaljubljena?*"

Anica i tajnovita maska (2007.) je (do sada) zadnje djelo iz serije o *Anici*. Anica Pivnik inače voli maškare (za razliku od Jakova koji se maškara boji i stoga se nikada ne maskira). Budući da se njezin otac svake godine maskira u neku čudnu masku, Anica se toga srami i zato ne voli maskenbale. Najviše ju pogađa da je očeva maska drugima smiješna. Drugi ne shvaćaju zašto se Anica tuži zbog očevih ludorija. Kad se opet bliži vrijeme maškara, Anica odlučuje da će se 'razboljeti', iako ima sjajan kostim morske sirene. Navečer, prije karnevala, mami povjeri svoju dječju nevolju. Sutradan ode okolo s prijateljicama, a otac, koji se navodno razbolio i kojeg uopće nema na vidiku, svejedno joj malo nedostaje. Na karnevalu se boji pokladnih lakrdijaša, a tada ju spasi prelijepi zlatni princ za kojeg se pokaže da je njezin otac. Cijelo prijepodne su otac i mama pripremali kostim princa (Muck, 2007.a: 60.): "*Onoga kojeg sam već imao spremnog zaista nisam mogao odjenuti. /.../ Odjenut ću ga kad budeš malo starija i kad ti ne budu u glavi samo princeze, prinčevi i morske sirene.*" Tek kad bude Anica malo narasla, njezin će otac biti zgaženi pauk.

3.2. Realistički romani

Avanturistička pripovijest Dese Muck **Pod vedrim nebom** (1993.) je pripovijest u prvom licu, o glavnom književnom liku Vlasti Korošec, učenici 6. c razreda. Na početku pripovijesti stoji predgovor koji jest Vlastino vlastito razmišljanje o pisanju knjiga. Prije predgovora stoji posveta Dese Muck⁷. Sintetična tehnika pripovijedanja u kojoj ima mnoštvo dijaloga precizno prikazuje glavnu temu: bijeg od kuće. Vlasta, pripovjedačica u prvom licu, odlučuje pobjeći od kuće u Ameriku gdje namjerava uspjeti kao spisateljica i glumica. Za svoj pothvat pridobije kolegicu iz razreda i prijateljicu Tajuu. Djevojke se planiraju kao slijepi putnici ukrcati na prekontinentalni brod u Kopru, međutim, ubrzo shvate da okolnosti bijega nisu tako jednostavne kao što su zamišljale. U Piranu upoznaju tri klošara, koji im se čine krasni, slobodni ljudi. Kad moraju platiti njihovo piće i ostanu bez novca, žele još samo povratak kući, no ne usude se vratiti kući jer im je jedan od klošara rekao da sve izbjeglice zatvaraju u domove za odgoj mladeži. Sada više ne bježe zbog bogate američke karijere, već da ih ne bi zatvorili. Ispred sebe imaju jedan jedini cilj: što prije propješačiti put do Rijeke gdje ima više prekontinentalnih brodova za put u Ameriku. Traži ih policija, zato se cijelo

⁷ "Draga moja Zala

Dok sam pisala ovu knjigu, bila si još sasvim mala beba i žarko sam željela da kad narasteš, nikada nećeš pobjeći od kuće. Međutim, ako te već bude povuklo u skitnju svijetom, molim te, uzmi me sa sobom, tvoja mama" (1993.: 4.).

vrijeme skrivaju. Propješače put do napuštenog sela iznad Poreča i odluče se kriti tamo neko vrijeme. Slučajno se u jednoj od napuštenih kuća već skrivaju dvojica pobjeglih, Marjan i Rudi, trinaestogodišnji dječaci iz Jesenica. U dva retrospektivna umetka ispriповijedaju svoje tragične priče. Postanu prijatelji, vidljiv je također trag za motiv prve ljubavi između Vlaste i Rudija te između Taje i Marjana. Dječaci su se namjerali u Grčku, stoga padne dogovor da će otići zajedno, a nakon što budu zaradili dovoljno novca, svih četvero će se odvesti u Ameriku. Rasplet slijedi vrlo brzo: ponestane im hrane, i budući da znaju kako policija traži dva dječaka i dvije djevojke, odluče odlaziti u kupovinu kao parovi. U Poreč odu Vlasta i Rudi. Vlasta pošalje kući razglednicu i zbog žiga na njoj policajci ubrzo pronalaze gdje se djeca kriju. Kraj je nesretno - sretan: Rudi ode živjeti kod bake jer ga roditelji ne žele, Marjan ode u dom, Taj u upišu u drugu osnovnu školu kako se više ne bi vidala s Vlastom, a prema Vlasti roditelji postupaju vrlo blago jer im je žao što nisu više vremena odvojili za kćer. Što se tiče jezičnih osobitosti, u prvom planu stoji uporaba slenga, česte su fraze (biti potpuno izvan sebe, ostati u glavi), paradoksi, vidljivi kroz cijeli tekst i stanke. Važan element je i situacijska komika⁸ koja je vrlo česta unatoč tragičnoj temi književnoga djela. Pripovjedačica u prvom licu zadržava notu humora i u najškakljivijim situacijama. Jedna od takvih situacija jest zacijelo policijsko ispitivanje o tome tko ih je naveo na bijeg i u tome im pomogao. Vlasta strpljivo odgovara: "*Oh, bili su to Mark Twain, onda France Bevk, Fran Milčinski ... vrijedno sam brzala nabrajati svoje idejne voditelje dok si je čovjek brižno zapisivao njihova imena. Marka Twaina sam mu morala još posebno slovkati.*" (Muck, 1993.: 92.).

Vjerojatna motivacija za bijeg od kuće prikazana je u slikovno-scenskoj perspektivi. Književni prostor neprestano se mijenja (Ljubljana, Koper, Piran, Portorož, Savudrija, Poreč, napušteno selo iznad Poreča), dok je književno vrijeme zgusnuto u tri tjedna (druga polovina svibnja i prvi tjedan lipnja). Premda se književno djelo *Pod vedrim nebom* ubraja u avanturistička književna djela,⁹ svejedno se čini da pokušava tinejdžerima nenapadno i nadasve

⁸ Vlasta se najprije zaljubi u Marjana, zatim u Rudija, no rezultat je u oba slučaja jednak: "Sve se poklapalo: ubrzani puls srca, vrućica na obrazima, poteškoće sa govorom i slaba koncentracija, zastoj u disanju, stalna potreba za njegovom blizinom, suha usta... Sve točno onako kao u knjizi Što djevojka mora znati o sebi. Uznemirila sam se. No, sada još i to. Valjda neću sada hodati uokolo ovako zaljubljena!" 1993.: 74.).

⁹ Lilijana Burcer kaže da roman *Pod vedrim nebom* "nije klasičan primjer pustolovnog romana, već sadrži međusobno isprepletene primjese kriminalne pripovjedi, pretjerane romantičnosti i robinzonstva, koje pripinje na skelet okvirno pustolovne pripovijesti." (Burcer, 1999.: 33.). U romanu je žanrovski sinkretizam inače moguće razaznati, ali ta se ne pojavljuje u nabrojanim žanrovima jer ti žanrovi imaju u temelju drukčija ishodišta nego što ih u romanu uporabi Desa Muck. Temelj krimića nije u skrivanju, robinzonstvo ne govori samo o preživljavanju, već je njegov književni prostor otok koji sam za sebe nosi ekstremne okolnosti za preživljavanje, a romantičnost, ako se uzmu u obzir Vlastine godine, nije pretjerana. Autorica u istom članku ističe također parodijsku stranu teksta (prije svega u poveznici s Vlastinim nabrajanjem uzora), koju možemo shvatiti više kao parodiju na policajca i ne na Vlastu. Osim toga, glavni djevojački likovi ne osjećaju nelagodu zbog svoje spolne

bez viška moraliziranja prikazati nevolje koje nastaju zbog bijega od kuće. Pobjegli ne izbjegnu poteškoće, već si bijegom natovare još nove nevolje koje prije nisu poznavali, primjerice kraj jednog prijateljstva.

Mjesečeva kći (1995.) ljubavni je roman za mlade, s radnjom koja se odvija kroz dvije paralelne priče: kroz Lucijinu realističku priču o prosječnom tinejdžerkom životu i njezinu izmišljenu/sanjanu priču (možda čak budući roman) u kojoj nastupa kao Lucijana Asterija (priče su odvojene grafičkim prikazom tako je čitatelju posve jasno u kojoj se sferi romana kreće). Osim tih isprepletenih paralelnih priča, istaknuti su još Lucijini monolozi s mjesecom, premda ona sama za sebe tvrdi da s mjesecom razgovara: "*Bilo joj je sedam godina kad jedne noći nije mogla zaspati. Dugo je zurila u blijedo, majčinsko lice mjeseca i iznenada je u sebi začula njegov glas. /.../ I tako su započeli njihovi razgovori.*" (Muck, 1995.: 6.), što pojašnjava i naslov romana. Kao mjesečeva kći se možda još više osjeća stoga jer je usvojena, što njezini roditelji, pomajka i poočim uopće ne kriju od nje jer su na Luciju vrlo ponosni i kažu čak: "*Ne vjerujemo da bi nam uspjelo napraviti tako ljupko dijete, pa sve da bismo i bili u takvoj mogućnosti!*" (Muck, 1995.: 6.). Međutim, Lucija se duri kao što bi se i većina petnaestogodišnjih cura i ne može se složiti s njima. Samojoj sebi čini se ružnom i općenito ima prilično nisko samopoštovanje... Niz događaja – naravno, Luciji se oni čine sudbonosni – odvije se u relativno kratkom vremenu i to od zadnjeg dana osnovne škole do deset dana pred kraj ljetnog odmora i ulaska u prvi razred gimnazije. Književni prostor je najprije Ljubljana, gdje Lucija živi sa svojom obitelji, a zatim malo selo na Dolenjskoj gdje djevojka proživljava odmor kod bake. Lucija se već prvoga dana, kad stigne na odmor, porječka sa susjedom što je već nekakav ritual budući da već nadimak kojim je Bine zove, ukazuje na njihov ne baš previše prijateljski odnos: "*Ime Bijesna glista imalo je jednak učinak kao i prije deset godina.*" (Muck, 1995.: 18.). Luciji je Bine odvratan, čini joj se ružan, ne zna se ponašati... sve u svemu, dodaje mu niz negativnih osobina dok Krištofove vrline uzdiže jer je zaljubljena u njega. Krištof je stariji od Lucije dvije godine i također dolazi provesti odmor kod rodbine (koja drži vikend kućicu u blizini Lucijine none), međutim, Lucija ga počne upoznavati u drukčijem svjetlu. Kroz cijelu radnju romana u prvom planu stoji dvoličnost Krištofove slike: njegova savršenost u Lucijinim zaljubljenim očima i njegovi stvarni narcisoidni i egoistični postupci. Krištof ode s Lucijom do izvora zaljubljenih i čak popije nekoliko gutljaja vode,¹⁰ ali nakon toga se stvari počnu naglo zaokretati: ubrzo nakon (za Luciju odvratnog) poljupca krenu prema kući, zalutaju, dođe oluja ... Pronađu ih Blaž i Krištofova sestrična, no

determiniranosti, premda je istina da u avanturističkoj književnosti nosioci glavnih uloga ipak budu dječaćki likovi.

¹⁰ Dakle, dogodilo se sve onako kao što kaže pripovijest, a to jest da postoji "izvor zaljubljenih i ako dvoje uoči punog mjeseca piju vodu iz njega, ostat će zajedno do smrti ..." (Muck, 1995.: 65.).

prije toga Lucija iskusi vrijeđanje i ponižavanje od strane Krištofa. Tada i ona shvati da nešto nije u redu: "Lucija je šutjela. Tiho je čamila kraj njega i promatrala kako se njezina ljubav mijenja u nešto tvrdo što bi trebalo što prije ispljunuti kako je više ne bi priječilo u gutanju sline." (Muck, 1995.: 71.). Posebno jeziv efekt umiranja Lucijine ljubavi autorica postiže nakon nekoliko odlomaka (jednako tako str. 71.) s ponavljanjem prve citirane rečenice i stupnjevanjem spoznaje da je istinski Krištof zapravo posve drukčiji nego onaj kojeg si je naslikala kroz zaljubljenost. Budući da vječne tinejdžerske ljubavi gotovo da i ne postoje, i Lucijina spoznaja bude trpka. No, stvari se svejedno srede tako da kraj bude sretan: Bine, kojeg je Lucija cijelo vrijeme imala ispred nosa, počinje rasti u njezinim očima kad se "*slagalice u njezinoj glavi posloži*" (Muck, 1995.: 86.), Luciji postane jasno da je bila najvjerojatnije već cijeli svoj život zaljubljena u njega. Priča završava njihovim prvim poljupcem i, naravno, u fiktivnoj priči Lucijana također susreće istinsku ljubav.

Lažljiva Suzi (1997.), Večernicom nagrađeni roman ima već u naslovu istaknutu temu: Suzinine laži u koje se sve više zapliće. Priča počinje otprilike mjesec dana prije kraja njezinog osnovnoškolskog školovanja. Njezin je uspjeh porazan, nedostaju joj radne navike, njezina velika ljubav, školski prijatelj Zoran zaljubljen je u drugu školsku prijateljicu ... sve je naopako. Analitički dio priče otkriva kako se Suzi uopće našla u tako katastrofalnom položaju. Na početku sedmog razreda (riječ je još o osmogodišnjoj osnovnoj školi), dakle, manje od dvije godine unatrag, Suzi se preusmjeri na osnovnu školu koju trenutačno pohađa. Da bi privukla pažnju školskih kolega, počinje lagati o svom životu: o bogatstvu (istina je da živi u malom stanu bez kupaonice), o važnosti i karijeri njezinih roditelja (istina je da su roditelji manje obrazovani i obavljaju loše plaćene poslove), o dečku i svojim spolnih iskustvima (istina je da nema dečka kao ni spolnih iskustava)... Kolegica iz razreda ju (nehotice) raskrinka i od tada je Suzi odbačena. Slijedi još nerazborit gubitak nevinosti, strah od trudnoće, prvi posjet ginekologu i potvrda da nije trudna. U srednjoj školi, gdje je nitko ne poznaje, Suzi početak nastave obilježi dobrim odlukama i nacrtima za novi život¹¹ kojih se neko vrijeme čak i uspije držati. Tragikomična je i njezina ljubav prema Matjažu te zbog laži njihova veza pukne i to baš na dan kad joj umre otac. Tužna, postidena i usamljena vidi spas u samoubojstvu. Mama je pronađe na vrijeme, a Suzi puno razmišlja o životu, slaže komadiće, razgovara s terapeutom. Priča završava u srpnju kad Suzi dođe iz bolnice i kad joj se usred stare Ljubljane život iznenada učini lijepim: Matjaž i ona ostanu prijatelji, usprkos dugom izostajanju s nastave, ima samo jedan popravni ispit, njezina kazališna grupa osvaja drugo mjesto. U tom trenutku prilazi joj budući student Peter i pita je za put do studentskog naselja.

¹¹ "1. Nikada i pod ni jednim uvjetom više neće lagati. /.../ 2. Neće pokušavati pridobiti prijatelje podmićivanjem. /.../ 3. Sve će školske obaveze obavljati na vrijeme. /.../ 4. Neće pokušavati privlačiti pažnju na sebe." (Muck, 1997.: 80.).

Predstavi mu se te mu kaže da se zove Glorija i da laže: "*Suzi je živahno poskakivala uz visokog momka koji ju je očaran promatrao, i prostodušno, s užitkom lagala.*" (Muck, 1997.: 133.). A možda jednom ostvari sve svoje laži. U utemeljenju prilikom podjele Večernice za godinu 1997. žiri je zapisao: "*U romanu Lažljiva Suzi novost je, kako s obzirom na autoričin dosadašnji opus tako i s obzirom na literaturu za mlade u cjelini, u tome da se prikažu također tamnije, ozbiljnije strane odrastanja. Neki se motivi ubrajaju u "tabue" u književnosti za mlade: alkoholizam u obitelji, socijalna bijeda, gubitak nevinosti.*" (Večernica za godinu 1997.: 94.). Istina je da roman otvara pitanja koja su se u slovenskoj literaturi za mlade na kraju drugog tisućljeća jedva počela pojavljivati. Nakon tog djela nastalo je mnoštvo socijalno-psiholoških romana kojima literatura za mlade postiže detabuizaciju. Suzi je precizno iscrtan lik, smješten u realnu gradsku okolinu, koji zbog nepodnošljivih socijalnih okolnosti i otuđenog odnosa između članova obitelji bježi u laži, no laži se pokazu kao njezina najveća poteškoća.

Sama kod kuće (2001.) je krimić koji se zapravo dogodi slučajno. Zaplet nastupa kad petnaestogodišnja Laura ostane sama kod kuće, što je istaknuto već u naslovu. Njezina školska kolegica u kuću joj dovede mnoštvo nepoznatih ljudi koji organiziraju zabavu (na koju naravno nisu pozvani i koje ne bi ni smjelo biti). Kad nepoznati ljudi napokon napuste kuću, iznenađenjima još nije kraj: u kući se zateknu odbjegli kažnjenici Lado i Djuro koji su u bijegu od policije. Kako bi se osjetili sigurnije, uzmu sa sobom u bijegu i Lauru kao taoca. Neko vrijeme se kažnjenici uspješno kriju, zatim policija pozitivno razriješi Laurinu otmicu. Konstrukcija djela je sintetična, ispred svakog poglavlja stoji točno vrijeme događaja. Književno vrijeme je kratko jer se cjelokupna priča odvija od četvrtka od 18.30 do nedjelje u 14.48. Književni prostor je najprije Ljubljana (Laurina kuća), zatim Primorska (bijeg).

4. Zaključak

Desa Muck je svoj spisateljski put u literaturi za mlade počela trima djevojačkim romanima: **Pod vedrim nebom**, **Mjesečeva kći** i **Lažljiva Suzi**. U svim trima romanima glavni je literarni lik tinejdžerka koja u osjetljivom razdoblju odrastanja traži put u odraslost, premda traženje često zaluta na stranputice: u prvom djelu je to bijeg od kuće, u drugom romantiziranje zaljubljenosti (a i bolne spoznaje o njoj), a u trećem lažljivost. Literarni likovi uspijevaju premostiti poteškoće, stoga se priče raspletu prilično sretno. Vrlo sličan postupak pripovijedanja autorica upotrijebi i u krimiću za mlade **Sama kod kuće**. U autoričinom opusu slijedi serija **Najozbiljnije...**, koja sadrži pet knjiga u kojima Desa Muck na vrlo inovativan način preplitanjem informativnog i umjetničkog teksta mladima nudi nenapadna rješenja ili bar

odgovore na važna pitanja tijekom razdoblja odrastanja. Seriju nismo posebno obradili budući da na hrvatski nije prevedena nijedna od knjiga koje su uvrštene u seriju. Tema pojedine knjige je istaknuta već u naslovu, a svako djelo sadrži nekoliko kratkih poglavlja u kojima autorica u prvi plan postavlja pojedine motive. Literarni dio priča uvodi glavne literarne likove tinejdžere koji se s naslovnom temom susreću u osjetljivom razdoblju odrastanja, stoga postoji logično prepletanje pripovjedne i ispovjedne literarne perspektive dok obje sadržavaju komične elemente koji bitno ublažavaju ozbiljnost odabrane teme. Motivacija u književnim djelima je realistična, od sheme odstupanja samo djelo **Najozbiljnije savršeni** u kojem autorica uvodi iracionalni književni lik Vanzemaljca. U informativnoj literaturi (nju također nismo obradili jer nema prijevoda na hrvatski), autorica se bavi prikladnim ponašanjem prilikom telefoniranja (**Fonton**) te razumijevanjem opere i opernog događanja kojeg autorica opiše kroz bajkovitu perspektivu, stoga je tekst prikladan već za predškolsku djecu (**Čudo u operi**). Bajka **Kakve boje je svijet** bavi se različitošću, a **Divovska kokoš** je tekst koji upotrebljava formu pripovijesti pomoću koje autorica na simpatičan način pojašnjava oblik Slovenije. Najveću inovativnost Desa Muck je pokazala u djelu **Kremplin** u kojem kroz oblik gotskog romana u isti mah postiže i jezovitost i privlačnost Kremplinovoga života. U posljednjim godinama autoričinog stvaralaštva vidljiv je pomak od tinejdžerske prema dječjoj literaturi kad je godine 2001. počela nastajati serija djela o Anici Pivnik. Serija Dese Muck naslovljenom **Anica** u slovenskom je književnom prostoru jedina serija namijenjena djeci između šest i devet godina. Serija je domišljata, karakteri književnih likova precizno iscrtani, jezični spektar prilagođen potencijalnim čitateljima / slušateljima. Serija od deset djela o Anici Pivnik ima zajedničku sliku: riječ je o ilustriranim knjigama manjeg formata u kojima su uzete u obzir tiskarske mogućnosti (mnoštvo ilustracija u boji, također ilustracije preko cijele stranice, veličina slova je prikladna, malo redaka na jednoj stranici), koje su prilagođene djeci u čitalačkom razvoju početnog opismenjivanja, budući da su knjige sa stajališta izbora pisma i veličine pisma vrlo čitke. Autorica se u seriji bavi temama koje se dotiču svakog djeteta u početnom razdoblju školovanja, dakle, čitatelj serije ima godina otprilike kao i Anica Pivnik (Anica ima osam godina što je predstavljeno na početku svake knjige). Anica, Jakov i njihove obitelji pojavljuju se u svih deset knjiga, drugi likovi su epizodni (najčešće su spomenuti u jednoj knjizi, s iznimkom Aničinih školskih prijateljica Metke i Helence koje se pojavljuju u više djela, iako nemaju važnu ulogu). Anica Pivnik je opisana vrlo detaljno dok uz pojedine događaje kroz cjelokupnu seriju čitatelj prima potpunu sliku njezinih karakternih osobina: u svakom slučaju, ona je poštena, dobra, pravedna, suosjećajna... Premda se ponekad prikazuje i koja od njezinih negativnih osobina (zamjeranje, svadljivost), ima bitno više pozitivnih nego negativnih osobina. Anica posjeduje osobit osjećaj za različite nevolje i poteškoće koje sama ili uz pomoć odraslih uvijek

pozitivno razriješi. Serija **Anica** smještena je u obiteljsko i školsko okruženje u kojem je u pojedinom književnom djelu kao primjer opisan odabrani događaj dok književno vrijeme bude vrlo kratko (nekoliko dana, primjerice, ljetovanje na moru, vrijeme oko Božića, akcija prodaje proizvoda i iznuđivanje). Serija se ubraja u realističke (zbiljske) pripovijesti s motivacijom vjerojatnosti dok razrješenje pojedinog zapleta koje je uvijek plemenito i visoko etično, djeluje nenapadno odgojno. Jednostavna priča i u tragičnim trenucima poduprta elementima komike, predstavlja uzor za djelovanje u poteškoćama. Obitelj je ono što djeci nudi sigurnost i pomoć, stoga je potrebno poteškoće povjeriti odraslima. Godine 2003. Desa Muck je s djelom **Anica i velike brige** nominirana za Večernicu. Uz taj događaj je komentirala (Marinović, Muck, 2004.: 86.): "*Anice* su naporno pisanje koje zahtijeva puno discipline. Još nikada prije nisam pisala za tako malu djecu, no uvijek volim pokušati nešto novo. Kad su izašle prve dvije, nisu mi se činile ništa posebnim. Međutim, nakon toga sam vidjela odaziv u školama, vidjela sam malene kako ju zaista vole, kako joj pišu i po meni joj šalju pozdrave jer misle da je živa. Učiteljice i knjižničarke govorile su mi kako djeca jedva čekaju da izađe novi nastavak. Nakon toga pisanje je postalo velika, velika odgovornost."

Izvori:

- Muck, Desa. 2001.a: *Anica in grozovitež*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2001.b: *Anica in zajček*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2001.c: *Anica in materinski dan*. Mladinska knjiga.
--, 2002.a: *Anica in Jakob*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2002.b: *Anica in športni dan*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2003.: *Anica in velike skrbi*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2004.a: *Anica in počitnice*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2004.b: *Anica in velika skrivnost*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2005.a: *Anica in prva ljubezen*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2007.a: *Anica in skrivnostna maska*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 1995.b: *Hči lune*. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer).
--, 1997.: *Lažniva Suzi*. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer).
--, 1993.: *Pod milim nebom*. Klagenfurt: Mohorjeva založba.
--, 2001.č: *Sama doma*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Literatura:

1. Bogataj-Gradišnik, Katarina. 1991.: *Grozljivi roman*. Ljubljana: DZS (Literarni leksikon; 38).
2. Burcar, Lilijana. 1999.: Pod milim nebom pustolovskega romana – dekliški liki in njihovo nelagodje. *Otrok in knjiga* 48. 26.–36.
3. Haramija, Dragica, 2009.: *Desa Muck. Sedem pisav: opusi sedmih sodobnih slovenskih mladinskih pisateljev*. Maribor: Mariborska knjižnica, Pedagoški fakultet.

4. Haramija, Dragica. 2006.: Sodobna slovenska mladinska proza. *Preseganje meje*. Slovenski slavistični kongres Zagreb. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 281.–294.
5. Marinovič, Glorija, Muck, Desa. 2004.: Zmeraj kakšna Živa za smetiščnega mačka. V: *Otrok in knjiga* 61, 84.–87.
6. Saksida, Igor. 2001.: Mladinska književnost. *Slovenska književnost III*. Ljubljana: DZS, 426.–468.
7. Utemeljitev žirije. 1998.: Večernica za leto 1997. *Otrok in knjiga* 46. 94.

(Sa slovenskog prevela Sabina Koželj Horvat)

DESA MUCK

Summary: For several years now Desa Muck has been the most popular Slovenian author. Her popularity among young readers has been confirmed by the competition entitled *My Favourite Book*¹². The author has been awarded five times in a row for her series of books about *Anica*. She has written 23 texts for children and youth, but achieved her most notable success with the book entitled *Lažljiva Suzi* (*Lying Suzy*), which brought her the most prestigious award for young adult literature in Slovenia, the *Večernica* award in 1997. At the beginning of her career as an author for young readers, her books were intended for teenagers. With a series of books about *Anica Pivnik*, however, she has also managed to reach the generation of beginner readers. The popularity of this literary series saw its revival in the autumn of 2008, as the television show based on the literary series *Anica* was first broadcast on the Slovenian Television. She has also published two novels for adult readers, *Panika* (*Panic*) and *Pješčanik boga djeteta* (*The Sandbox of the Child God*). Desa Muck's work has been extensively translated into many languages, including Croatian, which makes her virtually the only youth literature author translated into Croatian in the last couple of years. Several books from the series about *Anica* have been included into obligatory reading literature. The article does not present the entire literary production of the author, but only her realistic prose fiction, since it has been translated into Croatian for the most part, and as such it is more relevant for present analysis.

Key words: Slovenian literature, Desa Muck.

(Sažetak na engleski prevela
Romana Čaćija, viša lektorica)

Author: doc. dr. sc. Dragica Haramija

Pedagoškoga fakulteta – Slavistika, Maribor, Republika Slovenija

Review: *Život i škola*, br. 22 (2/2009.), god. 55., str. od 170. do 184.

Title: Desa Muck

Categorisation: pregledni rad

Received on: 22. travnja 2009.

UDC: 821.163.6-93-09

Number of sign (with spaces) and pages: 32.843 (:1800) = 18.246 (: 16) = 1,140